

JAVNE FINANSIJE

Prof.dr Miro Blečić

II JAVNI RASHODI

- *Pojam i sadržina javnih rashoda:*
 - *Klasična i Savremena teorija javnih rashoda,*
- *Uzroci stalnog rasta javnih rashoda:*
 - *Prividni uzroci,*
 - *Stvarni uzroci,*
 - *Ekonomski uzroci,*
 - *Vojno-politički uzroci,*
 - *Finansijski uzroci,i*
 - *Ostali uzroci rasta javnih rashoda.*

➤ ***Vrste i podjela javnih rashoda:***

1.Redovni i vanredni ;

2.Produktivni i neproduktivni ;

3.Investicioni i transferni ;

4.Objektivni i subjektivni ;

5.Obavezni i neobavezni ;

6.Neodložni i odložni; i

7.Rashodi centralnih organa i lokalnih vlasti.

➤ Pojam i karakteristike javnih prihoda

- *Javni prihodi su novčana sredstva koja država, u skladu sa zakonom prikuplja, radi finansiranja javnih rashoda.*

➤ Najvažniji oblici prikupljanja su:

- Porezi,
- Prihodi od javne imovine,
- Doprinosi,
- Takse,
- Parafiskaliteti,
- Primarna emisija, javni dug, pokloni i dr.

Vrste i klasifikacija javnih prihoda:

- 1.Redovni i vanredni,
- 2.Originalni i derivatni,
- 3.Javnopravni i privatnopravni,
- 4.Prihodi od stanovništva i pravnih lica,
- 5.Parafiskaliteti, kao poseban oblik prihoda.

- *Porezi su instrument formiranja javnih prihoda, pokrića budžetskih rashoda i zadovoljavanja javnih potreba.*
- *Karakteristike su mu:obaveznost,bez protivnake i bespovratnost davanja.*

- Osnovna obilježja poreza:
 1. Prinudnost državne vlasti,
 2. Davanje bez protivnake,
 3. Porez je davanje iz viška proizvoda ili iz imovine,
 4. Porezi su redovni prihodi,
 5. Jednostrano utvrđeni od strane države,
 6. derivatni (izvedeni) prihodi države,
 7. Redovno se naplaćuju u novcu, i
 8. Nedestilatni su javni prihodi

- **Teorije opravdanja poreza:**

- Klasične(teorija sile,teorija ugovora,teorija cijene usluge(osiguranja i uživanja),teorija reprodukcije poreza,organska teorija,i teorija poreza kao regulatora ekonomije.

- Postkejszijanske teorije opravdanja poreza(teorija opravdanja poreza kao sredstva za stimulisanje ili destimulisanje proizvodnje,antikrizna teorija, i antiinflaciona teorija)

Elementi oporezivanja:

a) Lični elementi oporezivanja:

1. Poreska vlast (fiskalni suverenitet),
2. Poreski obveznik (snosi poreski teret),
3. Poreski platilac (osoba koja stvarno plaća),
4. Poreski destinatar (snosi poreski teret).

b) Materijalni elementi oporezivanja:

1. Poreska osnovica (vrijednost),
2. Poreska jedinica (dio poreske osnovice),
3. Poreska stopa (relativan odnos na poresku osnovicu)

4. Poreska tarifa (sistemizovan pregled poreskih jedinica i stopa),
5. Poreske liste (spisak poreskih obveznika i iznosa),
6. Poreski katastar (cjelovit pregled poreskih obaveza),
7. Poreski objekat (predmet oporezivanja),
8. Poreska sposobnost (materijalna moć dužnika),
9. Proporcionalna metoda oporezivanja (primjena iste stope bez obzira na visinu poreske osnovice)

10. Progresivna metoda oporezivanja,
11. Degresivna metoda oporezivanja,
12. Restitucija poreza (povraćaj više plaćene obaveze),
13. Poreska opomena (upozorenje za izvršenje),
14. Prisilna naplata poreza (nakon opomene),
15. Poreske olakšice (mjere smanjenja poreza),
16. Zastarijevanje poreza (nakon određenog vremena),
17. Poreska politika (mjere i propisi poreskih aktivnosti).

Ekonomski efekti oporezivanja najčešće se manifestuju u dijelu:

1. Ponašanje, kretanje i struktura cijena,
2. Razvoj grana i oblasti,
3. Međunarodna razmjena,
4. Oblik preduzeća i proces koncentracije rada i sredstava,
5. Privredna kretanja i stabilnost privrede,
6. Novčana tražnja i kupovna snaga na tržištu,
7. Efikasnost i visina investicija,
8. Regionalni razvoj, i
9. Sklonost štednji.

Alokativna funkcija poreza se podsticajno manifestuje u oblasti:

1. Akumulacije i produktivnosti rada,
2. Ujednačavanja uslova privređivanja,
3. Stimulisanja globalnog, regionalnog i strukturnog razvoja,
4. Harmonizaciji ponude i tražnje,
5. Smanjenja socijalnih razlika,
6. Preraspodjeli novostvorene vrijednosti, i
7. Podržavati izgradnju objekata infrastrukturne potrošnje.

VAŠA

PITANJA?

Hvala na pažnji !

